

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudkyň Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a Mgr. Blanky Fauré v právní věci

žalobce: **WPB Capital, spořitelní družstvo v likvidaci, IČO: 257 80 450**
sídlem 639 00 Brno – Štýřice, Kamenná 835/13
zastoupen JUDr. Jiřím Hartmannem, advokátem
sídlem Praha 8, Sokolovská 5/49,

proti
žalované: **LLAINFAIR CAEREINION CWNI DALIANNOL Ltd., reg. č. 4115679**
(do 21. 6. 2014 TROWMART LIMITED, do 5. 2. 2015 LLANFAIR CARAINION
CWNI DALIANNOL Ltd.)
sídlem 53, The Business Resource Network, Whateleys Drive, CV8 2GY Kenilworth,
Warwickshire, Spojené království Velké Británie a Severního Irska,
zastoupena JUDr. Martinem Salokou, advokátem
sídlem Košice, Zvonárska 8, Slovenská republika
zmocněnec pro doručování Mgr. Richard Merkun, advokát
sídlem Praha 2, Václavská 316/12

o zrušení rozhodčího nálezu, o odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 14. července 2023, č. j. 65 C 101/2014-2726,

takto:

- I.** Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II.** Žalovaná je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 4 356 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta JUDr. Jiřího Hartmanna.

Shodu s prvopisem potvrzuje N. W.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem soud I. stupně rozhodl, že Rozhodčí nález vydaný dne 2. 6. 2014 Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a při Agrární komoře České republiky pod č. j. 286/14 se zrušuje (výrok I.), uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 67 614 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.) a povinnost zaplatit České republice prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 1 náhradu nákladů řízení státu ve výši 25 436 Kč (výrok III.).
2. Takto soud I. stupně rozhodl v řízení o žalobě o zrušení rozhodčího nálezu vydaného Doc. JUDr. Milanem Kindlem, CSc., rozhodcem působícím u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky dne 2. 6. 2014 pod sp. zn. Rsp 286/14, jímž bylo rozhodnuto o rozhodčí žalobě společnosti TROWMART LIMITED (v tomto řízení žalovaný) ze dne 7. 3. 2014, o „určení vlastnického práva“ k vybraným pohledávkám z úvěrového portfolia žalobce ke dni 10. 5. 2013 a o uložení povinnosti žalovanému (v tomto řízení žalobce) vydat žalovanému (jako žalobci v rozhodčím řízení) veškerou originální smluvní a jinou dokumentaci vztahující se k pohledávkám vymezeným ve výroku I. napadeného rozhodčího nálezu, včetně listin představujících jejich zajištění a právům s nimi spojeným a k poskytnutí součinnosti v souvislosti s provedením zápisu změn věcných a jiných práv souvisejících s pohledávkami uvedenými ve výroku I. napadeného rozhodčího nálezu do příslušného veřejného rejstříku či jiné zákonné evidence.
3. Žalobce se domáhal zrušení předmětného rozhodčího nálezu. Tvrdil, že žalobce (jako družstevní záložna) a žalovaný uzavřeli dne 20. 11. 2002 smlouvu označenou jako „AGREEMENT ON PROFESSIONAL ASSISTANCE AND FINANCIAL ASSURANCE“, která byla změněna čtyřmi dodatky (dále jen „Smlouva“), zejména pak dodatkem ze dne 28. 1. 2008, kterým byla do Smlouvy včleněna rozhodčí doložka a dále dodatkem ze dne 2. 12. 2009, který podstatně upravil část Smlouvy o právech a povinnostech smluvních stran. Účastníci se ve Smlouvě dohodli na podmínkách poskytnutí garance žalovaným za dobytost vybraných pohledávek žalobce (družstevní záložny) vůči třetím osobám (jednotlivým dlužníkům) a v souvislosti s tím také na podmínkách postoupení jednotlivých pohledávek z žalobce na žalovaného. Žalovaný uplatnil vůči žalobci v rozhodčím řízení žalobu na určení, že ke dni 10. 5. 2013 byl na základě opce, doručené žalobci, vlastníkem konkrétních pohledávek.
4. Žalobce tvrdil, že rozhodčí smlouva ve vztahu k předmětu sporu je neplatná, neboť o předmětu sporu nelze uzavřít smír ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení (dále jen „ZRŘ“). V době vedení rozhodčího řízení i v době rozhodování o sporu v rozhodčím řízení nepředstavovaly pohledávky, k nimž žalovaná uplatnila opční právo, subjektivní práva, jimiž by žalobce mohl volně nakládat. Současně rozhodčí nález odsuzuje žalobce k plnění podle tuzemského práva nemožnému, když ke dni 10. 5. 2013 deklaroval existenci vlastnického práva k pohledávkám, ačkoli představovaly majetkovou hodnotu, která nebyla podle práva způsobilým předmětem vlastnického práva. Nebyla tedy splněna jedna ze zásadních podmínek, a to možnost uzavřít o předmětu sporu smír.
5. Žalobce dále namítal vady řízení před rozhodčím soudem, s tím, že řízení vyústilo ve vydání překvapivého rozhodnutí. Rozhodce byl v řízení pouze pasivním činitelem, který se nesnažil odstraňovat pochybnosti projednávaného případu, přestože s ohledem na skutkové okolnosti případu by se jeho zvýšená angažovanost jevila více než žádoucí. Zároveň bylo vedeným řízením porušeno právo žalující strany (pozn. v rozhodčím řízení žalované strany) na spravedlivý proces ve smyslu čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Rozhodce zejména v okamžiku, kdy po ukončení dokazování při ústním jednání dne 24. 4. 2014 přijal od žalobce (v tomto řízení žalovaný) obsáhlé písemné doplnění a rozšíření žaloby žalované strany (datované dnem 22. května 2014), neumožnil žalovanému (v tomto řízení žalobce) se k tomuto rozšíření a doplnění žaloby podrobně vyjádřit a navrhnout důkazy. Rozhodce žalovaného (v tomto řízení žalobce) neupozornil na

význam tohoto úkonu a ani jej nijak neupozornil na skutečnost, že toto podání, které následně rozhodce posoudil pouze jako její upřesnění a nikoli její změnu, bude mít podstatný vliv na celkové posouzení uplatněného nároku. Za situace, kdy strana rozhodčího řízení nemá k dispozici žádný opravný prostředek, měl rozhodčí soud poskytnout žalovanému (v tomto řízení žalobce) všechny zákonem poskytnuté procesní prostředky k ochraně jejích oprávněných zájmů a měl mu umožnit, aby se proti nárokům vzneseným až po skončení dokazování mohl dostatečným způsobem bránit tak, aby rovné postavení stran rozhodčího řízení nebylo dotčeno.

6. Soud I. stupně o žalobě rozhodl za situace, kdy bylo rozhodnutí o odložení vykonatelnosti výroků II. a III. předmětného rozhodčího nálezu do právní moci rozhodnutí o návrhu na zrušení tohoto rozhodčího nálezu (usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 24. července 2014, č. j. 65 C 101/2014-22) a bylo vydáno předběžné opatření podle § 102 o. s. ř. (usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. srpna 2014, č. j. 65 C 101/2014-199), jímž soud uložil žalované povinnost zdržet se jednání, kterými by jakkoli nakládala s pohledávkami, které jí náleží z úvěrových smluv, specifikovaných dále ve výroku usnesení, zejména aby tyto pohledávky z úvěrových smluv převedla na třetí osoby, postoupila, započetla, inkasovala, učinila předmětem zajištění, nebo jiným způsobem zcizila či zatížila právy třetích osob pohledávky (specifikované ve výroku číslem, označením dlužníka, identifikačním číslem dlužníka, nominální výší pohledávky a číslem úvěrové smlouvy nebo jiným právním důvodem vzniku) včetně jejich příslušenství a veškerých práv s nimi spojených, zejména v podobě zástavních práv k nemovitým a movitým věcem, at' již je jejich povaha hmotná či nehmotná a jiných zajišťovacích práv at' již mají věcně právní či jinou podobu, zejména ve výroku specifikovaných zástavních práv; a dále zakázal žalované jakékoliv nakládání s originální smluvní a jinou dokumentací vztahující se k úvěrovým smlouvám uvedeným ve výroku I. včetně listin představujících jejich zajištění a práva s nimi spojená, tedy zejména úvěrovou dokumentací, originály úvěrových smluv, dokumentací vztahující se k zajištění pohledávek, zejména originály zástavních a jiných zajišťovacích smluv, originály předmětů zajištění, originály blankosměnek, směnek, akcií či jiných cenných papírů sloužících k zajištění pohledávek, které má žalovaná strana k dispozici, ve výroku specifikovaných.
7. Soud I. stupně zjistil tento skutkový stav: Dne 2. 6. 2014 rozhodčí soud (Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky), vydal rozhodcem (doc. JUDr. Milanem Kindlem, CSc.) předmětný rozhodčí nález pod č. j. Rsp 286/14. Předmětný rozhodčí nález byl žalobci doručen dne 13. 6. 2014.
8. Řízení bylo vedeno na základě rozhodčí žaloby žalovaného ze dne 3. 3. 2014. Dopisem ze dne 16. 4. 2014 sdělil rozhodčí soud žalobci (v pozici žalovaného), že dne 7. 3. 2014 byla podána žaloba; výzvě k vyjádření k žalobě žalobce vyhověl podáním došlým rozhodčímu soudu 30. 4. 2014. Dopisem ze dne 24. 4. 2014 předvolal rozhodčí soud strany k ústnímu jednání na 22. 5. 2014; toto jednání proběhlo, byl pořízen zápis. V závěru jednání doplnil žalovaný (v pozici žalobce) žalobní petit obsáhlým podáním datovaným dnem 22. 5. 2014. Dne 2. 6. 2014 vydal rozhodce předmětný rozhodčí nález Rsp 286/14. Rozhodce rozhodl ve výroku ad. I. tak, že: „Určuje se, že žalobce je k 10. 5. 2013 vlastníkem těchto pohledávek:

Číslo pohledávky	Dlužník	ŘČ/IC/OP/ Pas	Nominální pohledávky	Číslo úvěrové smlouvy nebo jiný právní důvod vzniku
1	A. A.	XXX	5 757 429,73	xxx

(následuje výčet položek 1-125)

a dále text: „včetně jejich příslušenství a veškerých práv s nimi spojenými, zejména v podobě zástavních práv k nemovitým a movitým věcem, at' již je jejich povaha hmotná či nehmotná a jiných zajišťovacích práv at' již mají věcně právní či jinou podobu, zejména těchto práv:“ A následuje výčet zajišťovacích práv s jejich identifikací.

Shodu s prvopisem potvrzuje N. W.

9. Ve výroku II. rozhodce rozhodl tak, že: „Žalovaný je povinen vydat žalobci veškerou originální smluvní a jinou dokumentaci vztahující se k pohledávkám uvedeným ve výroku I. včetně listin představujících jejich zajištění a právům s nimi spojenými, tedy zejména úvěrovou dokumentaci, originály úvěrových smluv, dokumentaci vztahující se (zajištění pohledávek, zejména originály zástavních a jiných zajišťovacích mluv, originály předmětů zajištění, originály blankosměnek, směnek, akcií či jiných cenných papírů sloužících k zajištění pohledávek, které má žalovaný i dispozici, a to zejména tyto.“ Následuje výčet směnek a akcií, a dále text: „To vše do 3 dnů od doručení rozhodčího nálezu. Žalovaný je povinen poskytnout žalobci potřebnou součinnost v souvislosti s provedením zápisu změn věcných a jiných práv souvisejících s pohledávkami uvedenými ve výroku I. do příslušného veřejného rejstříku či jiné zákonné evidence.“ Výrokem III. byla žalobci (v pozici žalovaného) uložena povinnost zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení.
10. Rozhodce zkoumal podle § 15 odst. 1 ZRR svou pravomoc, a to s ohledem na předmět řízení, vymezený požadavkem na určení vlastnického práva k (v petitu vypočteným) pohledávkám. K tomu uvedl: „V době, které se nároky stran týkají, platil občanský zákoník č. 40/1964 Sb., podle něhož (§ 524 odst. 1 obč. zák.) mohl věřitel svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému. Pohledávky tedy představovaly převoditelná práva. Jako převoditelná práva byly předmětem právních vztahů neboli majetkem osoby, jíž tato práva náležela. Je zřejmé, že pohledávky jsou předmětem právních vztahů, s nimiž lze nakládat. V daném případě jde o majetkový spor, je dána legitimace stran k volnému nakládání s předmětem řízení a existence sporu; jde tedy o věc, ohledně které mohou strany uzavřít smír“. Rozhodčí smlouva se vztahuje i na daný spor, jehož předmětem je určení, zda tu právní poměr je či není (§ 80 o. s. ř.), neboť možnost uzavřít smír není vyloučena ani v řízení o určovací žalobě (s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Odo 353/2006).
11. Ve vztahu ke změně žalobního petitu podáním ze dne 22. května 2014 rozhodce uvedl, že žalobce pouze upřesnil příslušenství pohledávek a práva tyto pohledávky zajišťující, nejde tedy o změnu žalobního návrhu. Požadavek na vydání dokumentace týkající se sporných pohledávek představuje uplatnění dalšího nároku, který stojí vedle nároku již uplatněného. Došlo ke kumulaci nároků. Účinek takové žaloby nastal tím, že se o ní žalobce dozvěděl, nebylo tedy nutno rozhodovat o změně žaloby.

Petit rozhodčí žaloby ze dne 3. 3. 2014 zněl takto: „**Určuje se, že žalobce je vlastníkem těchto pohledávek:**

Pořadové číslo	Dlužník	RC/IC/OP/ Pas	Nominální výše pohledávky	Číslo úvěrové smlouvy nebo jiný právní důvod vzniku
1	A. A.	XXX	5 757 429,73	xxx

(a následuje výčet 125 pohledávek), dále pak text: Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do 3 dnů od právní moci rozhodčího nálezu náhradu nákladů rozhodčího řízení.

12. Žalovaný (v postavení žalující strany) podáním ze dne 22. 5. 2014 „doplnil“ žalobní petit s odůvodněním: „Žalobce se ve shora nadepsaném rozhodčím řízení domáhá vůči žalovanému určení vlastnického práva k vybraným pohledávkám za třetími osobami. S ohledem na skutečnost, že ze strany žalovaného nedošlo k dnešnímu dni k předání kompletní dokumentace k předmětným pohledávkám a nebyla poskytnuta dostatečná součinnost tak, aby žalobce mohl v souladu s uzavřenou smlouvou a uplatněnou opcí řádně vykonávat práva věřitele dotčených pohledávek, doplňuje tímto žalobce žalobu níže uvedeným způsobem.“ Nově navrhl:
- „I. Určuje se, že žalobce je k 10. 5. 2013 vlastníkem těchto pohledávek:

Číslo pohledávky	Dlužník	ŘČ/IC/OP/ Pas	Nominální pohledávky	výše	Číslo úvěrové smlouvy nebo jiný právní důvod vzniku
1	A. A.	XXX	5 757 429,73		xxx

(následuje výčet položek 1-125)

a dále text: „včetně jejich příslušenství a veškerých práv s nimi spojenými, zejména v podobě zástavních práv ke nemovitým a movitým věcem, at' již je jejich povaha hmotná či nehmotná a jiných zajišťovacích práv at' již mají věně právní či jinou podobu, zejména těchto práv:“ Následuje výčet zajišťovacích práv s jejich identifikací. „ II. Žalovaný je povinen vydat žalobci veškerou originální smluvní a jinou dokumentaci vztahující se ke pohledávkám uvedeným ve výroku I. včetně listin představujících jejich zajištění a právům s nimi spojenými, tedy zejména úvěrovou dokumentaci, originály úvěrových smluv, dokumentaci vztahující se (zajištění pohledávek, zejména originály zástavních a jiných zajišťovacích smluv, originály předmětů zajištění, originály blankosměnek, směnek, akcií či jiných cenných papírů sloužících ke zajištění pohledávek, které má žalovaný i dispozici, a to zejména tyto.“ A následuje výčet směnek a akcií. A dále text: „To vše do 3 dnů od doručení rozhodčího nálezu. Žalovaný je povinen poskytnout žalobci potřebnou součinnost v souvislosti s provedením zápisu změn věcných a jiných práv souvisejících s pohledávkami uvedenými ve výroku I. do příslušného veřejného rejstříku či jiné zákonné evidence.“ „III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do 3 dnů od právní moci rozhodčího nálezu náhradu nákladů rozhodčího řízení.“ Celé podání je obsaženo na 174 stranách (viz důkaz podání ze dne 22. 5. 2014, rozhodčí spis).

13. Žalobce v jediném písemném vyjádření k rozhodčí žalobě (v textaci ze dne 3. 3. 2024), doručené rozhodčímu soudu před konáním ústního jednání, uvedl, že žalobu neuznává a navrhuje její zamítnutí. O ústním jednání dne 24. 4. 2014 byl pořízen zápis, ze kterého se mimo jiné podává, že vyhlášení usnesení o ukončení dokazování předložil právní zástupce žalovaného (žalující strany) upřesnění žaloby ze dne 22. 5. 2014. Toto podání bylo krátkou cestou předáno žalobci (žalovaná strana). Dle zápisu: „Právní zástupce žalované strany k tomu uvádí, že nežádá umožnění prohlídky USB disku, neboť jde o kontrolovatelnou záležitost a dotyčné podání, se kterým se v průběhu tohoto ústního jednání seznámil, vychází ze skutečností, jež jsou stranám známy. Právní zástupce žalované strany proto nežádá poskytnutí lhůty k seznámení s posledním podáním žalující strany ze dne 22. 5. 2014.“ Po závěrečných přednesech bylo vyhlášeno usnesení: 1. Ke dni 28. 5. 2014 se projednávání věci končí. 2. Stranám bude doručen písemný rozhodčí nález bez ústního vyhlášení.
14. Právním posouzením uvedeného skutkového stavu dospěl soud I. stupně dospěl k následujícím závěrům:
15. Lhůta k podání žaloby dle § 32 odst. 1 ZRŘ byla zachována.
16. Důvod pro zrušení předmětného rozhodčího nálezu dle § 31 písm. a) ZRŘ je dán, neboť rozhodčí nález byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu. Strany nebyly oprávněny uzavřít o předmětu sporu smír (§ 2 odst. 2 ZRŘ) ve smyslu § 99 o. s. ř. Možnost uzavřít smír je třeba vnímat tak, že v uvedené věci povaha věci připouští objektivní možnost smír sjednat. Povahou věci je vyloučeno uzavřít smír mimo jiné ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu. Konkrétní dluhy z úvěrových smluv uzavřených žalobcem jako spořitelním družstvem, představovaly pohledávku žalobce; nešlo tedy o věc v právním smyslu, nýbrž o právo. Podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 nelze mít k právu (pohledávce) vlastnické právo. K pohledávce lze mít jen majetkové právo, tedy pohledávku lze mít v majetku, nikoliv ve vlastnictví. Povaha věci neumožňovala uzavřít smír, jenž by deklaroval petitem žaloby požadované určení věcněprávního vztahu k označeným pohledávkám ke dni 10. 5. 2013 s účinkem erga omnes, resp. takový smír by byl neplatný podle hmotného práva, platného ke dni požadovaného určení. Mezi účastníky uzavřená rozhodčí doložka ve smlouvě ze dne 20. 11. 2002 nezakládá pravomoc rozhodčího soudu (rozhodce) k projednání a rozhodnutí o

předmětné rozhodčí žalobě.

17. Výrok II. předmětného rozhodčího nálezu, jehož důvodem a účelem je zajištění podkladů případně určeného vlastnického práva pohledávek a příslušenství (dle výroku I.), ač má samostatný obsah, zasahuje do práv či povinností účastníků rozhodčího řízení pouze ve spojení s výrokem I. o určení vlastnictví. Vydání podkladů a povinnost součinnosti postrádá jakéhokoliv významu při absenci výroku I. Výrok II. lze považovat za akcesorický k výroku I., a tedy závěr o nearbitrabilitě výroku I. lze vztáhnout i na výrok II. Je dán důvod pro zrušení rozhodčího nálezu jako celku podle § 31 písm. a) ZRŘ.
18. Je dán důvod pro zrušení předmětného rozhodčího nálezu dle § 31 písm. e) ZRŘ. Žalovaný se návrhem ze dne 3. 3. 2014 domáhal pouze určení, že žalobce je vlastníkem pohledávek uvedených ve výčtu pod body 1–125. Stanoviska, návrhy důkazů a provedené dokazování byla realizována k žalobnímu návrhu ze dne 3. 3. 2014. Jak vyplývá ze zápisu o ústním jednání ze dne 22. 5. 2014, bylo až po skončení dokazování předloženo, jak rozhodčímu soudu, tak i žalobci, podání, kterým žalovaný vymezil předmět sporu, a tedy i petit žaloby, odlišně od původní žaloby ze dne 3. 3. 2014. A to tak, že nově vymezil časové období, ke kterému se domáhá určení vlastnictví pohledávek (tedy nikoli ke dni podání žaloby, ale ke dni 10. 5. 2013) a dále se nově domáhal určení vlastnictví k příslušenství pohledávek a veškerých práv s nimi spojených, a dále uložení povinnosti žalobci poskytnout žalovanému příslušné listiny a potřebnou součinnost. Podání žalovaného je obsaženo na 174 stranách a nově vymezuje neúplným výčtem (slovy „zejména“) desítky jednotlivých zástavních práv, a dále povinnost vydat příslušné listiny a originály blankosměnek, směnek, akcií či jiných cenných papírů které má žalovaný k dispozici, vymezených opět neúplným výčtem (slovy „zejména“). Vzhledem k tomu, že podání žalovaného bylo žalobci předloženo až na jednání dne 22. 5. 2014 je nereálné, aby právní zástupce žalobce stihl při jednání (na kterém bylo také prováděno dokazování celkem 17 listinnými důkazy) se, byť jen seznámit, s obsahem nového podání, vzhledem k tomu, že jednání 22. 5. 2014 trvalo celkem 58 minut (začátek ve 12.00 hodin konec ve 12.58 hodin). Rozhodce nesdělil účastníkům obsah podání a procesní důsledky z něj vyplývající (kdy také platí, že i pro rozhodce bylo fakticky vyloučeno, aby při jednání trvajícím 58 minut se dostatečně seznámil s podáním žalované strany), ani neinformoval účastníky o skutečnosti, že se jedná o podání, kterým dochází ke změně žaloby, případně její úpravě, o které bude v řízení rozhodovat. Provedené dokazování bylo v řízení vedeno pouze ve vazbě (a rozsahu) žalobního návrhu žalovaného ze dne 3. 3. 2014, tedy ve vztahu k určení vlastnického práva (ke dni podání žaloby) k 125 vymezeným pohledávkám. Přesto rozhodce v předmětném rozhodčím nálezu rozhodl o petitu z podání žalovaného ze dne 22. 5. 2014, aniž však o tom strany informoval. Důsledkem tohoto postupu je pak skutečnost, že žalobce se vůbec nemohl vyjádřit a navrhnout důkazy k otázce existence (určení) tvrzeného vlastnického práva k pohledávkám ke dni 10. 5. 2013 (a nikoliv ke dni podání žaloby), vlastnictví, či existenci příslušenství pohledávek a desítek zástavních práv, ale také k povinnosti vydat listiny (smluvní a jinou dokumentaci) a cenné papíry (blankosměnky, směnky, akcie atp.). Obsah podání ze dne 22. 5. 2014 třeba vyhodnotit po obsahové stránce jako změnu žaloby, přičemž vymezení předmětu řízení je zásadní podmínkou pro vedení řízení. Rozhodce pak byl povinen rozhodnout o přípuštění změny žaloby a současně poskytnout oběma stranám novou možnost se k novému znění a obsahu žaloby vyjádřit, navrhnout důkazy a provést případně nové dokazování. Pokud rozhodce takto nepostupoval, nedůvodně žalobci odňal možnost realizovat svá procesní práva, a dostal jej do výrazně nevýhodnější situace oproti protistraně. V tomto směru postup rozhodčího soudu markantně porušuje zásadu rovného uplatnění práv stran sporu vyjádřené v ustanovení § 18 ZRŘ. V postupu rozhodce lze shledat pochybení procesního rázu, které svou intenzitou a významem mělo za následek nemožnost žalobce věc před rozhodcem projednat.
19. Na základě uvedených dílčích právních závěrů soud I. stupně dospěl k závěru zásadnímu, že jsou splněny důvody uvedené v § 31 písm. a), písm. e) ZRŘ pro zrušení rozhodčího nálezu

a žalobě na jeho zrušení vyhověl. O náhradě nákladů řízení soud I. stupně rozhodl soud podle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve prospěch plně úspěšného žalobce.

20. Tento rozsudek napadl žalovaný v celém rozsahu včasným a přípustným odvoláním. Vytýkal soudu I. stupně **a)** neúplné zjištění skutkového stavu v důsledku neprovedení řady žalovaným navržených důkazů, resp. nesprávná skutková zjištění o průběhu rozhodčího řízení relevantním zejména pro posouzení naplnění důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) ZRR, **b)** nesprávné právní posouzení naplnění důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) a e) ZRR.

K závěrům soudu I. stupně, že je dán důvod pro zrušení Rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) ZRR namítal, že nebyly splněny podmínky pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) ZRR, spočívající v tom, že rozhodčí nález „byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu“. Žalovaný má za to, že tento důvod naplněn není, eventuálně že je naplněn nanejvýš toliko ve vztahu k výroku I. Rozhodčího nálezu, když výrok II. není ve vztahu k výroku I. výrokem akcesorickým, jak nesprávně dovodil soud I. stupně.

Rozhodčí nález byl vydán ve věci, o níž lze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu. Tu lze podle § 2 ZRR uzavřít ve vztahu k majetkovým sporům, jestliže strany by mohly o předmětu sporu uzavřít smír. Obě tyto podmínky byly v daném případě zjevně splněny, když předmětem řízení je majetkový nárok, který hmotněprávní úprava z volné dispozice účastníků nijak nevylučuje (účastníci mohou mezi sebou upravit dané právní vztahy dispozitivními právními úkony, tedy též vyřídít věc dohodou). Uzavření smíru je vyloučeno pouze pokud jde o řízení, které lze zahájit i bez návrhu, o řízení o věcech osobního stavu, nebo tehdy, pokud je hmotným právem vyloučena možnost dohody stran. Možnost uzavření smíru o určení, zda tu právo či právní vztah je či není, je judikaturou dlouhodobě uznávána (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 641/2005, 32 Odo 181/2006, 26 Odo 353/2006).

Pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) ZRR je relevantní toliko obecná povaha dané věci (předmětu sporu), zde tedy otázka platnosti postoupení pohledávek z žalobce na žalovaného. O tomto předmětu sporu smír uzavřen být může, resp. žalovanému není známo, že by uzavřen být nemohl a případně proč. Samostatnou otázkou je konkrétní obsah takového smíru. Ve smyslu § 99 o. s. ř. je totiž nutno rozlišovat dvě rozhodné okolnosti: 1. zda povaha věci připouští uzavření smíru; 2. zda je konkrétní smír v souladu s právními předpisy (hmotným právem). Žalovaný v této souvislosti odkázal na a) rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 1222/2053 (publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, 10/2008, pod č. R 103/2008), resp. sp. zn. 29 Cdo 1130/2014 a 23 Cdo 1782/2017, v nichž byla zdůrazněna zásada, že „v poměrech ustanovení § 2 odst. 2 ZRR jde o nedostatek arbitrability jen u těch sporů, u nichž povaha věci nepřipouští uzavřít smír; to, zda by (konkrétní) smír účastníků mohl být soudem schválen, pak nemá na platnost rozhodčí smlouvy vliv.“ Žalovaný vytýkal soudu I. stupně, že na uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu v řízení výslovně odkázal, avšak soud I. stupně se s touto argumentací ve vztahu k dané věci nevypořádal.

Odvolatel dále vytýkal soudu I. stupně nesprávnost závěru, že naplnění důvodu pro zrušení Rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) ZRR (absence arbitrability sporu) se vztahuje rovněž na výrok II. rozhodčího nálezu [ukládající žalovanému (žalobce v tomto řízení) povinnost vydat žalobci veškerou smluvní dokumentaci vztahující se k pohledávkám uvedeným ve výroku I. včetně listin představujících jejich zajištění], který lze považovat za akcesorický k výroku I., tj. tedy závěr o absenci arbitrability výroku I. lze vztáhnout i na výrok II.

Namítal, že výrokem II. uložená povinnost vydat podklady a poskytnout součinnost ob stojí i sama o sobě (tj. bez určovacího výroku I.), neboť otázka postoupení pohledávek, resp. osoby žalovaného (postupníka) jako osoby jejich věřitele je k uložení uvedené povinnosti otázkou předběžnou. Je-li tato předběžná otázka soudem, resp. rozhodcem vyřešena kladně (tj. že došlo k postoupení pohledávek na žalovaného), pak výrok II. odráží zákonné povinnosti žalobce jako postupitele. Lze si tedy představit i situaci, kdy by byla rozhodčí žaloba co do navrženého určovacího výroku I. zamítnuta pro nedostatek naléhavého právního zájmu a byl vydán toliko rozhodčí nález s výrokem

II. na plnění. Žalovaný uzavřel, že pokud by byl naplněn důvod pro zrušení Rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) ZRR, pak je tomu tak nanejvýš ve vztahu k určovacímu výroku I., případně ke skutečně akcesorickému nákladovému výroku III. Rozhodčího nálezu. V žádném případě však ve vztahu k výroku II., ukládajícímu povinnost vydání podkladů a povinnost součinnosti, o jejíž arbitrabilitě nemůže být sporu.

K závěrům soudu I. stupně, že je dán důvod pro zrušení Rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) ZRR odvolatel zdůraznil, že samotná žaloba neobsahovala k tomuto důvodu pro zrušení Rozhodčího nálezu žádná tvrzení; ta byla doplněna až později po jmenování likvidátora žalobce a změně právního zastoupení. Z toho je dle názoru žalovaného zřejmé, že samotný žalobce neměl proti způsobu projednání věci v rozhodčím řízení jakékoliv výhrady.

Z rozhodčího spisu vyplývá, že žalobce dostal v průběhu rozhodčího řízení dostatek možností věc projednat. K doplnění a upřesnění žaloby, datované 22. 5. 2014, které žalobce (zde žalovaný) podal u rozhodce v závěru jednání dne 24. 5. 2014 (dále jen „Doplnění žaloby“), na němž je závěr soudu I. stupně o naplnění důvodu pro zrušení Rozhodčího nálezu dle ust. § 31 písm. e) ZRR založen, žalovaný vytykal nesprávnost závěru soudu I. stupně, že toto Doplnění žaloby je podle obsahu změnou žaloby. Namítal, že uvedený závěr je v rozporu s řadou rozhodnutí Nejvyššího soudu, na něž žalovaný v řízení před soudem I. stupně odkazoval a soud I. stupně svůj odlišný právní názor neodůvodnil. Doplněním žaloby došlo k doplnění podrobné specifikace zajišťovacích práv do výroku I. a k doplnění (kumulaci) výroku II. s povinností vydat podklady a poskytnout součinnost. To sice na první pohled může být vnímáno jako zcela zásadní změna, ale v daném konkrétním případě tomu tak nebylo. Žalobce (v rozhodčím řízení žalovaný) rozporoval v průběhu rozhodčího řízení pouze základ věci, tedy zda došlo k postoupení pohledávek z žalobce na žalovaného. Žalobce (v rozhodčím řízení žalovaný) tvrdil, že k tomuto postoupení nedošlo. Doplnění žaloby nepřineslo do Rozhodčího řízení jakékoliv nové skutečnosti, proti kterým by se žalobce (v Rozhodčím řízení žalovaný) měl a mohl bránit. Z pohledu procesního postavení žalobce (v Rozhodčím řízení žalovaného) nedávalo zřejmě smysl nějak nově a dále rozporovat to, co bylo doplněno Doplněním žaloby – neboť se jednalo pouze o zákonné důsledky postoupení pohledávek. Alespoň tak žalovaný chápe procesní postoj žalobce v průběhu rozhodčího řízení i na samotném jednání dne 22. 5. 2014 a předpokládá, že obdobně jej zcela důvodně a přirozeně chápal i rozhodce.

Zástupce žalobce (v rozhodčím řízení žalovaného) v průběhu jednání dne 22. 5. 2014 jasně uvedl, že se s Doplněním žaloby „v průběhu tohoto ústního jednání seznámil“, toto podání „vychází ze skutečnosti, jež jsou stranám známy“ (jedná se tedy zřejmě o uznání nespornosti údajů obsažených v Doplnění žaloby nad rámec toho, co bylo mezi stranami sporné v základu věci, tedy samotného postoupení pohledávek) a „nežádá poskytnutí lhůty k seznámení s posledním podáním žalující strany ze dne 22. 5. 2014“. Dále zástupci obou stran prohlásili, že „nežádají o poskytnutí lhůty k přípravě závěrečných návrhů a ani nepožadují, aby jej mohli předložit zvláštním podáním v písemné formě“. Žalovaný tedy považuje za zřejmé, že žalobci byl poskytnut prostor k vyjádření v rozsahu, který samotný žalobce považoval za dostatečný, a nežádal poskytnutí prostoru dalšího. Žalovaný má za to, že není povinností rozhodce vnucovat účastníkům řízení aktivitu, o kterou samotní tito účastníci neprojevují zájem. Obě strany byly a jsou podnikatelskými subjekty, které byly v průběhu Rozhodčího řízení zastoupeny advokáty jako právními profesionály a rozhodčí řízení proběhlo u stálého Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Jedná se tedy o situaci zásadně odlišnou od rozhodčích řízení, která byla v minulosti vedena podnikateli proti spotřebitelům; není-li žalobce spokojen se způsobem, jakým byl v rozhodčím řízení zastoupen advokátem, je to věc vztahu mezi žalobcem a advokátem, nikoliv důvod pro zrušení rozhodčího nálezu. Žalovaný navíc výslovně navrhnul k objasnění průběhu rozhodčího řízení co do možnosti projednat věc před rozhodcem i výslech zúčastněných osob; tyto důkazní návrhy soud I. stupně jako nadbytečné neprovedl.

Závěry soudu I. stupně, že rozhodce (tím, že se žalobce nemohl vyjádřit a navrhnout důkazy k otázce existence tvrzeného vlastnického práva k pohledávkám ke dni 10. 5. 2013 a také k existenci zajišťovacích instrumentů, včetně povinnosti vydat listiny, a to jak smluvní dokumentaci, tak cenné papíry, a rozhodl o petitu z podání žalovaného ze dne 22. 5. 2014, aniž však o tom strany informoval), nedůvodně oslabil možnost žalobce realizovat svá procesní práva, a dostal jej do výrazně nevýhodnější situace oproti protistraně, s tím, že takto postup rozhodčího soudu markantně porušil zásadu rovného uplatnění práv stran sporu vyjádřené v ustanovení § 18 ZRR, tedy neodpovídají v řízení prokázanému průběhu rozhodčího řízení. Z toho důvodu je vadný i právní závěr, že jsou dány podmínky pro zrušení předmětného rozhodčího nálezu podle § 31 písm. e) ZRR.

21. K vedlejším účastníkům řízení na straně žalovaného: Žalovaný vznesl pochybnosti nad procesním postupem soudu I. stupně ve vztahu k vedlejším účastníkům řízení na straně žalovaného, a to konkrétně: a) „V. B., bytem xxx, xxx, xxx, xxx“, který vstoupil do řízení podáním ze dne 13. 7. 2022 (č. l. X143), a o nepřipustnosti, jehož vedlejšího účastenství bylo rozhodnuto usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 13. 7. 2023, č. j. 65 C 101/2014-2679, které bylo žalovanému doručeno až dne 17. 7. 2023, tedy po vyhlášení rozsudku; b) „M. G., bytem xxx, xxx, xxx, xxx“, který vstoupil do řízení podáním ze dne 10. 10. 2022, a o nepřipustnosti, jehož vedlejšího účastenství bylo rozhodnuto usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 13. 7. 2023, č. j. 65 C 101/2014-2678, které bylo žalovanému doručeno až dne 17. 7. 2023, tedy po vyhlášení rozsudku. Žalovaný uvedl, že mu není přesně známo, s čím oba vedlejší účastníci do řízení vstupovali. Platí však, že hlavním účelem a smyslem vedlejšího účastenství je pomoc ve sporu tomu z účastníků řízení, na jehož straně vedlejší účastník vystupuje. Žalovaný v soudním spise nedohledal, že by byl kterýkoliv ze dvou shora uvedených vedlejších účastníků předvolán na jednání dne 11. 7. 2023 a ani jeden z nich se tohoto jednání nezúčastnil. Stejně tak se ani jeden z nich nezúčastnil vyhlášení rozsudku. Tím však došlo jak ke zkrácení procesních práv obou vedlejších účastníků, tak procesních práv žalovaného, na jehož podporu do řízení vstoupili, přičemž tuto podporu nemohli (k potenciální újmě žalovaného) realizovat přinejmenším formou účasti na jednání dne 11. 7. 2023, na které nebyli vůbec předvoláni.
22. Žalovaný výslovně napadl i nákladové výroky. Ve vztahu mezi účastníky navzájem bylo žalobci přiznáno právo na náhradu nákladů řízení v plném rozsahu i za úkony, které jsou nanejvýš půl úkonem (viz např. návrh na nařízení předběžného opatření, který je dokonce výslovně půl úkonem podle § 11 odst. 2 písm. a) AT), resp. že byl přiznán nárok na náhradu nákladů řízení i za doplňující podání, kde měla být přiznána odměna toliko za úkon samotný, resp. za úkony, které nebyly účelnými pro uplatňování jeho práv (viz např. vyjádření k záměru předložit věc Vrchnímu soudu v Praze ze dne 2. 1. 2019 a doplnění vyjádření k záměru předložit věc Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o věcné příslušnosti ze dne 18. 3. 2019).
23. Ve vztahu k výroku o nákladech řízení státu vytýká žalovaný to, že mu je uloženo nahradit státu odměnu opatrovnice Mgr. L. P., ač k jejímu ustanovení nebyly splněny zákonné podmínky. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 7. 10. 2014, č. j. 65 C 101/2014-320, o ustanovení opatrovnice Mgr. L. P., napadl žalovaný odvoláním. Poté, co bylo jeho odvolání usnesením Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2015, č. j. 18Co 312/2015-806, odmítnuto, napadl toto usnesení žalobou pro zmatečnost. Ta je projednávána Městským soudem v Praze pod sp. zn. 1 Nc 796/2022 a dosud o ní nebylo pravomocně rozhodnuto.
24. Ze všech uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby odvolací soud změnou napadeného rozsudku žalobu v plném rozsahu zamítl, případně aby napadený rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
25. Žalobce ve vyjádření k odvolání navrhl potvrzení rozsudku soudu I. stupně. K odvolacím námitkám uvedl: K důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 písm. a) ZRR: Závěr soudu I. stupně, že povaha věci souzené v předmětném rozhodčím řízení neumožňovala

uzavřít smír, jenž by deklaroval petitem žaloby požadované určení věcněprávního vztahu (nyní žalované) k označeným pohledávkám ke dni 10. 5. 2013 s účinkem erga omnes, je správný a rovněž odpovídá závěrům vysloveným jak v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. června 2021, č. j. 18 Co 413/2015-2167, které bylo vydáno v souvislosti s odvoláním žalovaného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 24. července 2014, č. j. 65 C 101/2014-22, o odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu, a shodně i Krajský soud v Praze v insolvenčním řízení ve věci dlužníka Ing. M. M. vedeného pod sp. zn. KSPH xx INS xxx, v němž žalovaný argumentoval předmětným rozhodčím nálezem, a dále v potvrzujícím rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, který uvedl: „...Rozhodce dovodil arbitrabilitu tohoto sporu ze skutečnosti, že se jedná o majetkový spor, ježž předmětem je vlastnické právo, a proto je možno jej ukončit smírem. Nedoceníl však, že žalobní požadavek neodpovídá hmotnému právu platnému v době, v níž bylo určení „vlastnického“ práva rozhodčí žalobou uplatněno. V té době totiž bylo možno mít pohledávku v majetku, avšak pouze jako právo, nikoli jako věc v právním smyslu slova. K tomu lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. září 2001, sp. zn. 29 Cdo 2077/2000, dle něhož „...podle české právní úpravy nelze mít k právu (pohledávce) vlastnické právo. K pohledávce lze mít jen takové právo (pohledávku lze mít v majetku, nikoliv ve vlastnictví) a na pohledávku se proto vztahuje promlčení (na rozdíl od věcí, u nichž je vlastnické právo nepromlčitelné)...“. Uzavření soudního smíru o „určení vlastnictví k pohledávce“ tak bylo vyloučeno, neboť by se takový smír přičil hmotnému právu (ust. § 99 odst. 2 o. s. ř.). Nebyla tedy splněna zákonná podmínka plynoucí z ust. § 2 odst. 2 z. č. 216/1994 Sb. ve znění platném ke dni zahájení rozhodčího řízení a rozhodce nebyl oprávněn předmětný spor rozhodovat“.

26. K závislosti výroku II. rozhodčího nálezu na petitu výroku I.: Ze samotného znění výroku II. rozhodčího nálezu („Žalovaný je povinen vydat žalobci dokumentaci vztahující se k pohledávkám uvedeným ve výroku I. , včetně listin.....)a žalovaný je povinen poskytnout žalobci potřebnou součinnost v souvislosti s provedením zápisu věcných a jiných práv souvisejících s pohledávkami uvedenými ve výroku I. do příslušného veřejného rejstříku..“, je bez dalšího patrné, že žalovaný jako žalobce v rozhodčím řízení sám formuloval výrok II. tak, že jej přímo navázal na výrok I.; proto je třeba souhlasit se závěrem soudu I. stupně, že při absenci výroku I. nemůže výrok II. sám o sobě obstát. Ostatně by bylo nelogické, aby žalobce vydával žalovanému (jako žalobci v rozhodčím řízení) veškerou originální smluvní a jinou dokumentaci vztahující se k pohledávkám, jejichž vlastnictví nepozbyl, kdyby výrok I., jež měl být podkladem pro tyto zápisy, nebyl z jakýchkoli důvodů vydán.
27. K důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 písm. e) ZŘŘ: Žalobce se ztotožňuje se závěry soudu I. stupně. Žalovanou namítané „Doplnění“ žalobního petitu (jež bylo v rozhodčím řízení označeno jako „Žaloba na určení vlastnického práva k pohledávkám – doplnění žalobního petitu ze dne 22. května 2014“), představovalo jednoznačně jeho změnu a rozšíření, když žalovaný (jako žalobce v rozhodčím řízení) na základě stejného skutkového základu požadoval jednak (i) určení vlastnictví k pohledávkám k jinému okamžiku (určení vlastnictví ke dni 10. května 2013 namísto ke dni vydání rozhodčího nálezu), jednak (ii) rozšíření původního výroku I. o další skutečnosti, když dle tohoto doplnění se měl určovací výrok vztahovat také k příslušenství pohledávek a veškerých práv s nimi spojených, když tato jsou dále v novém návrhu výroku I. specifikována, aniž by k nim bylo prováděno jakékoli dokazování či alespoň uvedeno tvrzení, a konečně (iii) rozšíření návrhu, který nebyl původní rozhodčí žalobou požadován, kdy vedle určujícího výroku I. žalovaný (jako žalobce v rozhodčím řízení) nově požadoval i další plnění spočívající ve vydání věcí – originální smluvní dokumentace, dokumentace vztahující se k zajištění pohledávek apod. (viz výrok II. Rozhodčího nálezu). Žalovaný (jako žalobce v rozhodčím řízení) tedy podáním ze dne 22. 4. 2014 uplatnil změnu žaloby, když jednak změnil původní žaloby na určení, když se na základě téhož skutkového stavu domáhal jiného určení (určení vlastnictví k jinému datu) a nově požadoval uložení splnění povinnosti vydání listin a poskytnutí součinnosti, což je zcela zjevné rozšíření žaloby. Pokud tedy žalovaná strana v odvolání uvádí, že doplnění žaloby nepřineslo do rozhodčího řízení jakékoli nové skutečnosti, proti kterým by se žalobce (jako žalovaný v rozhodčím řízení) měl a mohl bránit, nejsou tato tvrzení pravdivá, ani v souladu s obsahem rozhodčího spisu. Podkladem pro aplikaci důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení

§ 31 písm. e) ZŘŘ tedy nebyla odvolatelem dovozovaná nespokojenost žalobce s právním zastupováním v rozhodčím řízení, nýbrž jednání žalovaného (v rozhodčím řízení v postavení žalobce), jež po ukončení dokazování při ústním jednání před rozhodcem provedl změnu a rozšíření původního petitu, a následný postup rozhodce v rozhodčím řízení.

28. K vedlejším účastníkům: Vedlejší účastníci, označení jako „V. B.“ a „M. G.“, kteří oznámili vstup do řízení na straně žalovaného, neuvedli žádné důvody, z nichž by odvozovali svůj právní zájem na výsledku sporu; jejich argumentace se omezila pouze na konstatování následujících skutečností, cit.: „(...) chci být účastníkem sporu mezi žalobcem a žalovaným. Spor se souvisí s majetkem WPB Capital, sporištní družstvo. Ja studoval internet a zjistil jsem, že majetek žalobce je ve sporu a žalobce muze o majetek přijít. Proto ja pristoupit do sporu a hajit sva prava chtít“ (...).

Bylo proto zcela evidentní, že pristoupivší fyzické osoby neměly a ani nemůžou mít na výsledku řízení jakýkoli právní zájem ve smyslu ustanovení § 93 odst. 1 o. s. ř., když důvody pro vstup do řízení, které uvedly ve svých podáních, nemohly představovat právní zájem na výsledku předmětného řízení ve smyslu judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu. O tom, že vedlejší účastníci neměli jakýkoli právní zájem na předmětném řízení, a už vůbec ne ten, který ve svém podání uváděli, tedy že se obávali o to, že žalobce může o svůj majetek přijít, svědčí také skutečnost, že pristoupili jako vedlejší účastníci do řízení na žalované straně, která právě dotčeným rozhodčím nálezem zapříčinila, že žalující strana o svůj nejvýznamnější majetek může přijít. Tedy je zjevné, že si oba vedlejší účastníci protřečili ve svých tvrzeních a ve svém konání ohledně právního zájmu a volby strany, na níž do řízení vstoupili, z čehož zcela jasně vyplývá jediná motivace jejich vstupu do řízení, jímž je obstruování probíhajícího řízení, což svědčí pouze a jenom žalované straně. Naopak prodlužování zdejšího řízení významně poškozujee žalující stranu, která nemůžee řádně disponovat se svým majetkem a ani jinak hájit svá práva, která pro ni plynou z úvěrového portfolia.

Žalobce v této souvislosti připomněl, že do předmětného řízení postupně vstoupila celá řada vedlejších účastníků, jejichž zájem o řízení byl zcela neodůvodněný a s největší pravděpodobností směřoval k jinému cíli, neboť se jednalo v řadě případů o zahraniční subjekty se sídly ve Spojených státech amerických, Ruské federaci či dokonce v Kazachstánu, kterým doručování jednotlivých písemností bylo značně obtížné a zdlouhavé, tj. není vyloučeno, resp. je pravděpodobné, že jediným cílem entit označených jako „V. B.“ a „M. G.“ je komplikovat průběh soudního řízení a oddalovat rozhodnutí ve věci samé.

Ochrana práv účastníka řízení by tedy měla být ze strany soudních instancí poskytnuta v přiměřené lhůtě, neboť nezbytným znakem takové ochrany je zejména její včasnost. Požadavek na včasnost soudní ochrany je v civilním procesu zakotven v ustanovení § 6 o. s. ř.; podle příslušné důvodové zprávy představuje ustanovení „pojistkou proti zneužití procesních pravidel, zabráňující hrozbě takového postupu“. Současne je to primárně soud, kdo musí dohlédnout na nezneužívání procesních předpisů, a ochránit účastníka, dotčeného zneužívajícím chováním protistrany. Zároveň platí pravidlo, že soud se nikdy nesmí dostat během řízení v důsledku obstrukčního a práva zneužívajícího chování účastníka do situace, kdy nemůžee rozhodnout. Současne dle ustanovení § 8 o. z. zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany.

V posuzovaném případě lze jednání výše označených vedlejších účastníků na straně žalované hodnotit jako zneužívání procesních pravidel, neboť neměli skutečný zájem na výsledku předmětného řízení, když do sporu vstoupili po více než osmi letech od podání žaloby, tj. vedlejší účastníci, kteří by měli skutečný zájem na výsledku předmětného sporu, by svých práv využili podstatně dříve a jistě na straně žalující, pokud by se obávali, že hrozí ztráta jejího majetku, s čímž spojovali svůj „právní“ zájem na tomto řízení. Je tak zcela zjevné, že jediným cílem vstupu dalších vedlejších účastníků do řízení na straně žalované bylo oddalovat rozhodnutí ve věci samé. Tomuto jednání nepřisluší právní ochrana, a proto není třeba k jejich právům přihlížet, když se zjevně jedná o zneužití procesního práva ve smyslu ustanovení § 6 poslední věty o. s. ř.

29. K nákladovým výrokům: Žalobce připustil, že úkony, namítané žalovaným, jsou obecně honorovány poloviční sazbou odměny (návrh na nařízení předběžného opatření), resp. vyjádření k návrhu na předložení věci k rozhodnutí o věcné příslušnosti), upozornil však, že tyto úkony současně měly charakter úkonu ve smyslu § 12 odst. 1 AT mimořádně obtížného, u nějž může advokát zvýšit mimosmluvní odměnu až na trojnásobek; návrh na nařízení předběžného opatření svým rozsahem (120 stran) byl úkonem právní služby, jež svou časovou náročností lze klasifikovat za mimořádný, když samotná výroková část, u níž je žádoucí bezchybnost, čítala 116 stran. Obdobně tomu bylo i v případě jednotlivých doplňujících vyjádření, která svým rozsahem, časovou náročností a složitostí pramenila právě z okolností případu, kdy na žalovanou stranu byla pod záminkou převodu problematických a pochybných úvěrů z portfolia žalující strany, vyvedena nejkvalitnější část úvěrového kmene (pozn. tato skutečnost je mezi stranami sporná), který co do objemu finančních prostředků představoval více než 90 % aktiv z úvěrového kmene žalující strany, a to bez jakéhokoliv protiplnění, to vše v nominální hodnotě převyšující částku 2,7 miliardy Kč (pozn. jedná se o součet nominálních hodnot v Rozhodčím nálezu).

Pokud žalovaný vytýká nákladovému výroku III., že mu bylo uloženo nahradit státu odměnu opatrovnice Mgr. L. P. s tím, že se neoprávněností jejího ustanovení domáhá žalobou pro zmatečnost, o níž nebylo rozhodnuto, tato námitka rovněž není důvodná. O žalobě pro zmatečnost bylo odvolacím soudem rozhodnuto 9. listopadu 2023, kdy Vrchní soud v Praze v řízení vedeném pod sp. zn. 5 Co 107/2023 vyhlásil usnesení, kterým potvrdil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. prosince 2022, č. j. 1 Nc 796/2022-112, jímž byla žaloba pro zmatečnost ze dne 9. února 2016, kterou se žalovaná strana domáhala zrušení usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. listopadu 2015, č. j. 18 Co 312/2015-806, v plném rozsahu zamítnuta.

30. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a řízení mu předcházející podle § 212 a § 212a o. s. ř.; dospěl k závěru, že odvolání žalované není důvodné.
31. Soud I. stupně dospěl procesně správným dokazováním ke zjištění o všech skutečnostech, rozhodných z hlediska uplatněného nároku. Odvolací soud z těchto zjištění, která ostatně nebyla odvolatelem konkrétně zpochybněna, vycházel.
32. K odvolacím námitkám ohledně dovozenému nedostatku pravomoci rozhodce projednat na základě rozhodčí doložky ve smlouvě z 20. 11. 2002 předmětnou rozhodčí žalobu: Závěry soudu I. stupně lze schválit. Předmětný rozhodčí nálezn byl vydán v řízení o rozhodčí žalobě, jejímž předmětem žalovaná (v procesním postavení žalobce) učinila určení, komu ke dni 10. 5. 2013 (tj. za účinnosti zákona č. 513/1991 Sb., resp. zákona č. 40/1964 Sb.) svědčilo „vlastnické právo“ ke konkrétním pohledávkám. Rozhodce vycházel při posouzení své pravomoci rozhodnout spor o určení „vlastnického práva“ ke konkrétním pohledávkám z úvěrového portfolia žalobkyně ke dni 10. 5. 2013, z úvahy, že pokud lze podle ustálených závěrů soudní praxe uzavřít smír i v řízení, jehož předmětem je určení vlastnického práva, je arbitrabilní i spor o určení vlastnického práva, který mu byl předložen. Zcela však pominul okolnost, že žalobní žádání (určení vlastnického práva žalované ke konkrétním pohledávkám ke dni 10. 5. 2013) neodpovídá hmotnému právu, platnému ke dni požadovaného určení. Konkrétní dluhy z úvěrových smluv, uzavřených žalobkyní jako spořitelním družstvem (které žalovaná učinila předmětem rozhodčí žaloby), představovaly pohledávku žalobkyně; nešlo tedy o věc v právním smyslu, nýbrž o právo. Podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 nelze mít k právu (pohledávce) vlastnické právo. K pohledávce lze mít jen majetkové právo, tedy pohledávku lze mít v majetku, nikoliv ve vlastnictví (srov. např. závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. září 2001, sp. zn. 29 Cdo 2077/2000, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 28/2002). Povaha věci tedy neumožňovala uzavřít smír, jenž by deklaroval petitem žaloby požadované určení věcněprávního vztahu (nyní žalované) k označeným pohledávkám ke dni 10. 5. 2013 s účinkem erga omnes, resp. takový smír by byl podle hmotného práva neplatný. Pokud o předmětu sporu – vzhledem k jeho vymezení v konkrétním případě, nebylo možné platně uzavřít smír pro rozpor s hmotným právem,

lze uzavřít, že mezi účastníky uzavřená rozhodčí doložka ke smlouvě ze dne 20. 11. 2002 nezakládá pravomoc rozhodčího soudu (rozhodce) k projednání a rozhodnutí o předmětné rozhodčí žalobě. Z týchž důvodů je nutno posoudit výrok I. předmětného rozhodčího nálezu tak, že jeho předmětem je určení, které je v rozporu s hmotným právem. Jde tedy o samotnou povahu věci, nikoli o to, zda by takový smír mohl být schválen.

33. Odvolací námitky žalované, přednesené před odvolacím soudem, tj. že tento závěr představuje přepjatý formalismus, když i v petitu rozhodčí žaloby nepřesně užitý pojem „vlastnictví pohledávky“ byl i za účinnosti občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., v právní praxi jako výstižný užíván, nejsou důvodné. Z obsahu odůvodnění rozhodčího nálezu, co do vymezení sporu („*Spor byl mezi stranami vymezen tak, že není sporné, že došlo k uzavření smlouvy dne 20.11.2002, není sporné zhoršení dobytosti pohledávek (neboť tak prohlásily obě strany) a není sporný ani opční úkon, ale jednak nebylo zapláceno, a jednak a především smluvní svobody žalované strany (WPB) byla omezena rozhodnutím příslušného správního orgánu o předběžném opatření*“), je zřejmé, že důvodem pro podání rozhodčí žaloby byl právě zájem žalovaného (v rozhodčím řízení žalobce) na deklaraci vlastnictví k pohledávkám erga omnes.
34. Podle zjištění soudu I. stupně o obsahu odůvodnění rozhodčího nálezu rozhodce zkoumal podle § 15 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení (dále jen ZRR) svou pravomoc s následujícími závěry: „V době, které se nároky stran týkají, platil občanský zákoník č. 40/1964 Sb., podle něhož (§ 524 odst. 1 obč. zák.) mohl věřitel svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému. Pohledávky tedy představovaly převoditelná práva. Jako převoditelná práva byly předmětem právních vztahů neboli majetkem osoby, jíž tato práva náležela. Je zřejmé, že pohledávky jsou předmětem právních vztahů, s nimiž lze nakládat. V daném případě jde o majetkový spor, je dána legitimace stran k volnému nakládání s předmětem řízení a existence sporu; jde tedy o věc, ohledně které mohou strany uzavřít smír“. Rozhodčí smlouva se vztahuje i na daný spor, jehož předmětem je určení, zda tu právní poměr je či není (§ 80 o. s. ř.), neboť možnost uzavřít smír není vyloučena ani v řízení o určovací žalobě (s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Odo 353/2006).
35. V odůvodnění rozhodčího nálezu zcela chybí zjištění ohledně obsahu smlouvy z 20. 11. 2002 a jejích dodatků a rovněž je zřejmé, že rozhodce učinil závěr, že o předmětu sporu v daném rozhodčím řízení lze uzavřít smír, na základě obecných, judikaturou dovozených právních závěrů o možnosti ukončení řízení o určovací žalobě smírem. Ve vztahu ke konkrétně požadovanému určení, tj. určení vlastnického práva žalobce „k pohledávkám“ vymezeným žalobním petitem, tedy ve vztahu k předmětu smlouvy ze dne 20. 11. 2002, z níž bylo v rozhodčím řízení žalováno, však rozhodce možnost uzavření smíru jako podmínky své pravomoci nezkoumal.
36. Z hlediska arbitrability sporu je zásadní posouzení otázky přípustnosti uzavření smíru. Rozhodce a žalovaná v této souvislosti odkázali na četnou judikaturu (např. sp. zn. 32 Odo 181/2006), podle jejíchž závěrů „...nutnou podmínkou, charakterizující práva a povinnosti, o nichž lze uzavřít smír, je, zda jsou předmětem řízení subjektivní práva, jimiž strany mohou volně nakládat“. Jinými slovy, smír je vyloučen právě tehdy, pokud hmotné právo nepřipouští volné nakládání s právy a povinnostmi, které jsou předmětem smíru.

V této souvislosti nelze přehlédnout, že žalobce jako jedna ze stran smlouvy z 20. 11. 2002, z níž bylo žalováno v rozhodčím řízení, je družstevní záložnou zřízenou podle zákona č. 87/1995 Sb., o spotřebních a úvěrních družstvech, v právních vztazích tedy nevystupuje absolutně jako osoba soukromého práva, nýbrž má postavení duální; je oprávněna jednat pouze v mezích oprávnění stanoveného zákonem, a to v rozsahu uděleného povolení.

Ve smlouvě, z níž je žalováno, resp. v rozhodčí žalobě není předmět řízení vymezen zcela konkrétně. Žalobce (v tomto řízení žalovaný) v rozhodčí žalobě sice hovoří o „postoupení pohledávky“, nicméně smlouva, z níž je žalováno, zakládá právo družstva (označeného jako Customer), aby žalovaný (označený jako „Agent“/česky „Poskytovatel“) odkoupil „úvěr z portfolia klienta“ (all and every portfolio credits), specifikovaný družstvem jako problematický

či pochybný, resp. (v dodatku z 4. 11. 2005) upravuje oprávnění poskytovatele obdržet úplnou dokumentaci ke všem úvěrům z portfolia garantovaným na základě smlouvy nejpozději do 30 dnů, resp. povinnost úvěrního družstva vždy do 25. dne následujícího měsíce informovat poskytovatele o kvalitě relevantních portfoliových úvěrů a o finanční situaci konkrétních dlužníků.

37. Doplnění petitu o vymezení zajištění jednotlivých úvěrů potvrzuje, že předmětem smlouvy (resp. sporu o „vlastnictví“) byla část úvěrového portfolia žalobkyně, tedy nikoli pohledávky (ve smyslu subjektivního práva z asylogmatického závazkového vztahu), nýbrž úvěrový závazkový vztah sám. (S tímto závěrem koresponduje i vyjádření žalobce v pozdějších stadiích tohoto sporu, pokud uvedl, že převod „pohledávek“ nebyl ani hospodářsky odůvodněný; jednalo se o převod nejkvalitnější části z žalobcova úvěrového portfolia, a příslušné pohledávky byly žalobcovými úvěrovými dlužníky řádně spláceny. V provozu úvěrové instituce, která profesionálně spravuje vklady a úvěry, se jedná o krok nevysvětlený a legitimně nevysvětlitelný.)

Pokud předmětem smlouvy, z níž bylo žalováno, byly úvěrové závazkové vztahy jako soubor vzájemných práv a povinností stan úvřového obchodu, nebyl žalobce s takovým závazkovým vztahem vzhledem ke svému postavení regulovanému zákonem oprávněn volně nakládat. Pokud žalobce jako družstevní záložna nebyl k rozdělení a případnému prodeji úvřového portfolia samostatně oprávněn, nebyla splněna podmínka ani volného nakládání s předmětem sporu, o něž šlo v rozhodčím řízení. Tuto zvláštní povahu v subjektech rozhodčího řízení rozhodce při hodnocení své pravomoci (arbitrability sporu) rovněž pominul.

Pokud žalovaný po zpřístupnění uvedeného názoru při jednání odvolacího soudu namítal, že v bankovní praxi je postup spočívající v postoupení pohledávek na nebankovní subjekty formou volného nakládání postupitele s právy k pohledávkám běžný, pomýlí, že v daném případě byl předmětem smlouvy, z níž je žalováno, soubor úvřových smluv, tedy synallgamatických vztahů, přičemž výkon některých práv a povinností žalobce (družstevní záložny) z těchto vztahů podléhá veřejnoprávní regulaci.

Odvolací námítka, že výrok II. rozhodčího nálezu nemá akcesorickou povahu k výroku I., k jehož vydání nebyla dána pravomoc rozhodce, není důvodná již vzhledem k samotnému znění příslušného petitu, odkazujícího na soubor „pohledávek“, o němž bylo rozhodnuto výrokem I. Soud I. stupně tedy správně dovedl nedostatek pravomoci rozhodce k vydání rozhodčího nálezu v celém rozsahu žalobního žádání.

38. Soudu I. stupně rovněž nelze důvodně vytknout, že nebyly dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu rovněž na základě § 31 písm. e) ZRŘ; soud I. stupně se v duchu ustálené judikatury zabýval otázkou, zda v daném případě byla účastníkům rozhodčího řízení poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat, a to zejména z pohledu toho, zda byla účastníkům poskytnuta rovná možnost k uplatnění jejich procesních práv ve smyslu ustanovení § 18 ZRŘ, za přiměřeného použití občanského soudního řádu (§ 30 ZRŘ).

Ustanovení § 30 ZRŘ sice předpokládá s ohledem na větší neformálnost rozhodčího řízení pouze "přiměřenou" aplikaci občanského soudního řádu (k výkladu § 30 ZRŘ viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 32 Cdo 3299/2009), nicméně aplikovatelnost ustanovení § 118a o. s. ř. též na řízení rozhodčí je uznávána víceletou a v zásadě konstantní judikaturou Nejvyššího soudu ČR (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005), od které nemá odvolací soud důvod se v posuzovaném případě odchýlit.

Plnění poučovací povinnosti dle § 118a o. s. ř. v průběhu rozhodčího řízení nelze přitom obecně omezit pouze na případy, kdy bylo rozhodnuto nikoli na základě výsledku provedeného dokazování, ale pro neplnění (neunesení) procesních povinností. Podle rozhodovací praxe (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4706/2010) je plnění poučovací povinnosti v rozhodčím řízení namísto i tehdy, má-li eliminovat situaci, kdy by postup rozhodce nebo vydaný rozhodčí nález mohl být pro účastníka rozhodčího řízení překvapivý, nebo

kdy by jím mohl být zaskočen. Uvedená "zvýšená" hranice poučovací povinnosti v rozhodčím řízení (oproti řízení soudnímu) je odůvodněna v zásadě vyloučením soudního přezkumu otázek meritorní povahy, která vyplývá z jednoinstančnosti rozhodčího řízení (Vrchní soud Praha, sp. zn. 1 Cmo 47/2013).

39. Z provedených důkazů je zřejmé, že ve vztahu k uplatněné procesní obraně žalobce – v rozhodčím řízení žalovaného – se účastníkům ze strany rozhodce při ústní jednání odpovídajícího kvalifikovaného poučení dle § 118a o. s. ř. nedostalo, byť v tom směru, že nárok na „příslušenství pohledávek“, konkrétně zástavní práva k nemovitostem, resp. cenné papíry, považuje rozhodce za implicitně uplatněné příslušenství pohledávek již v žalobě, tedy nebude rozhodováno o změně žaloby (v podání uplatněném nestandardně po skočení dokazování v rozhodčím řízení).

Zásadní je nicméně skutečnost, že „doplněním žaloby“ došlo ke změně data, k němuž žalovaný (v rozhodčím řízení žalobce) požadoval určené svého „vlastnictví“ k „pohledávkám“. Obrana žalobce v rozhodčím řízení byla totiž založena na tom, že družstevní záložna v důsledku předběžného opatření ČNB s účinností od 15. 5. 2013 nebyla oprávněna s úvěrovým portfoliem volně nakládat. V situaci, kdy rozhodce za této situace nevyzval žalobce (žalovaného v rozhodčím řízení), aby vzhledem k této zásadní změně žaloby, která by logicky mohla mít vliv i na dosud uplatňovanou obrannou argumentaci, nevyzval k vyjádření ke změně žaloby a ani účastníkům při jednání blíže "nepředestřel" svůj názor, že uplatnění „Doplnění žaloby“ nepovažuje za její změnu, a až z odůvodnění rozhodčího nálezu se žalobce dozvěděl, že byl žalované přiznán de facto nárok na správu jednotlivých úvěrových případů z úvěrového portfolia žalobkyně, je takový náleží pro žalobce překvapivým a neočekávaným. Odpovídající poučení ze strany rozhodce a vyjasnění předmětu rozhodnutí by žalobci bylo umožnilo totiž bezpochyby doplnit tvrzení rozhodných skutečností a navrhnout důkazy k jejich prokázání, a to způsobem korelujícím právní kvalifikaci učiněné obrany. Absence poučení účastníků dle § 118a o. s. ř. v uvedeném případě proto porušuje zásadu rovnosti účastníků (§ 18 z. r. ř.), a naplňuje tedy uplatněný žalobní důvod dle § 31 písm. e) z. r. ř.

40. Rovněž přiměřená aplikace ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. na odůvodnění rozhodčího nálezu je pro zachování výše uvedené procesní zásady zcela namístě. Odůvodnění rozhodčího nálezu postrádá skutková zjištění o obsahu smluv ohledně podmínek uplatnění sjednané opce. Rozhodce zjistil pouze obsah části textu smlouvy, která se týkala podmínek vzniku účinků postoupení pohledávek na základě uplatněné opce, ohledně definice podstatného snížení dobytosti pohledávky pro účely smlouvy, obsažené v Dodatku č. 4, část II. (změna článku 2.1 Smlouvy, body i)–x) a dále ohrožení dobytosti pohledávky body i)–iii). Neučinil však žádná další zjištění o podmínkách uplatnění opce, resp. časových souvislostí upravených v příslušných dodatcích smlouvy ze dne 20. 11. 2002. Závěr, že opce byla uplatněna řádně na základě platných smluvních ustanovení, není nikterak odůvodněn, když v tomto směru rozhodce pouze konstatoval, že tato skutečnost byla mezi stranami nesporná. Absence odůvodnění tohoto závěru představuje další zásadní vadu rozhodčího řízení, jejíž intenzitu zesiluje i fakt, že podle (později přijatých) závěrů Krajského soudu v Praze sp. zn. KSPH 77 ICM 265/2021 (KSPH 62 INS 12494) o žalobě, kterou žalovaný (v postavení žalobce) popíral pohledávku žalobce (v postavení žalovaného) za třetí osobou, namítajíc, že pohledávky žalobce byly v důsledku uplatněné opce postoupeny s účinností ke dni 10. 5. 2013 na žalovaného, přičemž platnost a účinnost postoupení byla deklarována předmětným rozhodčím nálezem, obdobně jako i v odvolacím řízení u Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 102 VSPH 89/2017, dospěly soudy k závěru, že „Žalobce a žalovaný v Dodatku 4 dojednali, že Smlouva o asistenci zanikne (bude ukončena) pokud Dodatek č. 4 nenabude účinnosti nejpozději do 1. 1. 2016. Pokud však nabude účinnosti před 1. 1. 2016, zanikne Smlouva o asistenci ke dni 31. 12. 2009, a to i zpětně. To znamená, že pokud mělo na základě uplatnění opce dojít k postoupení jakékoli pohledávky z úvěrového portfolia upraveného Smlouvou o asistenci, musel by Dodatek č. 4 nabýt účinnosti nejpozději do 31. 12. 2009 a zároveň do tohoto data by musela být uplatněna i opce. V ostatních případech by opce nemohla být uplatněna buď z toho důvodu, že

Dodatek č. 4 dosud nenabyl účinnosti, nebo proto, že sice nabyl účinnosti, avšak opci již nelze uplatnit z důvodu (i zpětného) zániku (ukončení) Smlouvy o asistenci ke dni 31. 12. 2009. Jinými slovy, Dodatek č. 4 předpokládal pokračování Smlouvy o asistenci ve znění před přijetím tohoto Dodatku až do nabytí své účinnosti, přičemž možnost relativně automatického postoupení uplatněním opce upravené v Dodatku č. 4 omezoval datem 31. 12. 2009 a současně dalšími podmínkami nabytí své účinnosti. Soudy vycházely z tvrzení žalovaného, podmínky nabytí účinnosti Dodatku č. 4 dle jeho článku 7.1. byly splněny nejpozději 1. 1. 2013. To by ovšem znamenalo, že žalovaný uplatňoval opci již na základě zaniklé (ukončené) Smlouvy o asistenci, pročez by k postoupení pohledávek nemohlo platně dojít“. Odůvodnění rozhodčího nálezu minimálně k této otázce pak s ohledem na výše uvedené nemůže pro svoji nepřesvědčivost odpovídat požadavkům ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř.

41. Z předloženého spisu vyplývá, že vydání rozhodnutí o věci samé, k němuž došlo 14. 7. 2023, v řízení, zahájeném již v roce 2014, bránila především nutnost postavit najisto okruh účastníků za situace, kdy vstup do řízení na straně žalovaného oznamovaly (vesměs podáním na poště v Praze 1) fyzické i právnické osoby cizí státní příslušnosti, s tím, že bez výjimky označovaly adresy pro doručování v cizině, zpravidla v Ruské federaci. Výsledkem doručování byla vesměs zpráva pošty, že osoba je na uvedené adrese neznámá, resp. právnická osoba zanikla výmazem z obchodního rejstříku. Po pravomocném vypořádání vedlejšího účastenství oznámeného podáními tohoto druhu docházela soudu I. stupně další podání s výše uvedenými znaky.
42. Rozhodováním o oznámeních vstupu do řízení na straně žalované, která z hlediska svého obsahu ani neaspírují na to, že by měla být posouzena jako přípustná, a jimž se žalovaná nebrání oznámením, že si nepřeje být takto podporována, by soud pouze spustil další kolo obstrukcí a průtahů v řízení, vyplývajících z nutnosti doručování na adresy v Ruské federaci, které byly (paradoxně v podáních daných na poštu v Praze) označeny jako adresy pro doručování.
43. Jak Nejvyšší soud, tak i Ústavní soud připustily jako možné řešení, že se k úkonům obstrukčního charakteru, které jsou projevem zneužití procesních práv, nepřihlíží. Jednotlivé procesní úkony účastníků je proto dle Ústavního soudu třeba podrobit i přezkumu z hlediska jejich souladu s účelem procesní normy či procesního institutu. Za zneužití práva lze pak v obecné rovině považovat jednání procesní strany, které je s tímto účelem v rozporu. Za nepřipustné se považují i procesní úkony, které sice zákon obecně připouští, ale v daném případě mají zjevně zneužívající (šikanózní) povahu a procesní právo nemá jiné vhodné řešení.
44. Odvolací soud vzal zvláště na zřetel skutečnost, že žalovaná nikdy neukončila účast vedlejších účastníků, kteří oznámili vstup do řízení na její straně, vyslovením nesouhlasu (což by mělo za následek, že rozhodnutí soudu podle § 93 odst. 2 věty druhé o. s. ř. není potřeba). Z předloženého spisu vyplývá, že uvedené – zdánlivě přípustné úkony měly negativní důsledky v podobě oddálení rozhodnutí o věci samé, v němž šlo o skutečnou ochranu práv a oprávněných zájmů účastníků.
45. K odvolací námitce žalovaného ohledně nevypořádaného vedlejšího účastenství „V. B.“: Podání, dané na poštu v Praze 1, které je podle obsahu oznámením vstupu do řízení jako vedlejší účastník na straně žalované, je podepsáno nečitelnou paraťou. Označení fyzické či právnické osoby, která podání činí, chybí. Uvedena je pouze adresa „V. B., xxx, xxx, xxx, xxx“. Vzhledem k tomu, že z obsahu písemnosti došlé soudu I. stupně se nepodávají náležitosti podání podle § 42 odst. 4 o. s. ř., pokud jde o to, kdo je činí, jde o svého druhu „úkon, který není za řízení přípustný“ ve smyslu § 41a odst. 3 o. s. ř.; soud I. stupně byl tedy podle § 41a odst. 3 o. s. ř. neměl k podání přihlížet. Z obsahu spisu sice vyplývá, že soud I. stupně omylem považoval části v ruštině uvedeného dvouslovního označení adresy v jihovýchodní části Moskvy „V. B.“ (česky „V. b.“) za jméno (V.) a příjmení (B.), a o nepřipustnosti vstupu na základě návrhu žalobce rozhodl, to však nic nemění na tom, že výše citované podání nebylo způsobilé založit vedlejší účastenství na straně žalované v této věci.

46. K odvolací námitce žalovaného ohledně nevyřádaného vedlejšího účastenství osoby M. G.: úkony osoby, která se označuje jako M. G., bez data narození, s adresou v oblasti pravděpodobně probíhajících bojů v Rusko-Ukrajinské válce (Charkovská oblast), první podání nepodepsala, další podepisuje iniciálami „MG“, a veškerá podání (i reakce na písemnosti, které jí nebyly doručeny, z Prahy 1) činí, formou, která je shodná pro všechny podatele podání ohlašujících vstup do řízení na straně žalované (podání v Praze 1, adresa v Asii, nálepka s adresou, nedostatečně identifikovaný podatel), je nutno – v kontextu desítek dalších obdobných podání, a konečně i v kontextu toho, že žalovaná nejenže nevyslovila v zájmu rychlého ukončení sporu nesouhlas s tím, aby ji tito účastníci v řízení podporovali, nýbrž se jejich úkonů v odvolání, resp. formou žalob pro zmatečnost dovolává, hodnotit jako úkony zneužívající procesní právo, tedy úkony v rozporu se zákonem (§ 6 o. s. ř.), které z tohoto důvodu nejsou v řízení přípustné a soud I. stupně (resp. soud obecně) k nim podle § 41b odst. 3 o. s. ř. nepřihlíží. Odvolací soud v tomto případě zohlednil uvedené okolnosti, podání osoby M. G. zhodnotil v kontextu předchozích obdobných oznámení o vstupu do řízení na straně žalované jako zneužívající postup; soud I. stupně byl tedy plně oprávněn jednat o věci samé, aniž přihlížel k uvedenému zneužívajícímu úkonu. Obdobně odvolací soud již nepřihlížel k podání podepsanému „MG“, označenému jako odvolání proti rozsudku ze dne 14. 7. 2023, s odůvodněním, že jednání proběhlo, aniž k němu byl pisatel předvolán.
47. Odvolací soud podle § 211, § 93 odst. 2 o. s. ř. (samostatným usnesením) na základě nesouhlasu žalobce se vstupem tohoto účastníka do řízení na straně žalovaného rozhodl, že se nepřipouští vstup C. M., bytem xxx, xxx, xxx, do řízení jako vedlejšího účastníka na straně žalované. Vzhledem k tomu, že rovněž toto (neodůvodněné) podání, uplatněné po 10 letech od zahájení řízení, v době po předložení rozsudku soudu I. stupně k rozhodnutí o odvolání, představuje zneužívající postup ve smyslu § 6 o. s. ř., odvolací soud projednal odvolání, aniž vyčkal pravomocného vyřešení otázky vedlejšího účastenství této osoby.
48. Odvolací námitky vzhledem k nákladovým výrokům rovněž nejsou z věcného hlediska důvodné. Zde lze odkázat na vyjádření žalobce ohledně náročnosti konkrétních úkonů (zpracování návrhu na nařízení předběžného opatření), odůvodňující zvýšení sazby odměny; nedůvodnost námitky proti nákladům řízení státu vyplývá z § 148 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s faktem, že žalovaný byl v řízení před soudem I. stupně neúspěšný.
49. Vzhledem k tomu, že odvolací námitky žalovaného nebyly způsobilé zvrátit skutkové ani právní závěry soudu I. stupně, odvolací soud napadený rozsudek podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil.
50. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř.; žalobkyně, která měla v této fázi řízení plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení, jejichž výše byla určena jako součet odměny advokáta za dva úkony právní služby (vyjádření k odvolání, účast při ú. j. 21. 2. 2024) v sazbě 1 500 Kč za jeden úkon (§ 9 odst. 1, § 7 bod 4 AT – srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Cdo 1092/2017, resp. Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 89/12), tj. 3 000 Kč, náhrady hotových výdajů advokáta paušální částkou 300 Kč za jeden úkon (§ 13 odst. 4 AT), tj. 600 Kč, (a náhrady za DPH v sazbě 21 % ve výši 756 Kč), celkem 4 356 Kč; platební místo a lhůta k plnění vyplývá z § 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to pouze z důvodu, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem

rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

Praha 21. února 2024

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu